

Világbéke

1.

A hatalmas ezüstsziwar méltóságteljesen hasította a levegőt. A kikötőben a tömeg extázisban ünnepelte a levegő királyát. Voltak, akik sapkájukat hajigálták az ég felé, míg számosan az életüket is szívesen odaadták volna, ha a büszke légióriás magával vitte volna őket. A léghajóban lévőek sápadtan lóbálták zsebkenőiket. És nem akadt senki, akinek az agyában megfordult volna, hogy ezért az égi kiruccanásért talán még nagy zsoldot kell fizetnie a világnak.

2.

A légiexpressz büszkén hasította az eget. A motorok egyenletesen és tisztán zúgták az emberi erő és előretörés dolyfős himnuszát. Az ég eddigi urai — a madarak riadtan menekültek tova. Hatalmas tempóban nyelte a gép a mérőfeldeket. Mint egy kilőtt, ezüstös fényben megfürdetett nyilvessző suhant az ámuló felhők között. „Világbékének“ keresztelték el. Világkörüli útra indult, hogy az embereknek a szeretetet, a békét hirdesse.

3.

Harvey James, a léghajó kapitánya a körülfutó járda korlátjánál állott és nyugodtan tekintett le a földre, ahol millió és millió ember él és tépi-marja egymást. Mosolygott. Rövidesen már béke lesz. A hajóban a világ bölcsei foglalnak helyet, akik békéről és annak áldásairól szólnak a világhoz.

— Gondolja — szolt oda a mellette köhécselő kopasz, jólöltözött úrnak, hogy két év múlva még beszélnek az emberek a háború lehetőségéről?

— Nem hinném — mondotta az határozottan és gondosan megtörölte selyemkeszkenőjével a bódító sugarakat lövelő nyári naptól gyöngyöző homlokát.

— Minden okunk megvan reá, hogy bizakodjunk, hiszen a tömeg a kikötőben valósággal megváltó gyanánt üdvözölt bennünket, a világbéke keresőit, a világbéke utasait . . .

Mindketten elhalgattak. Csak a mótórok egyhangu kattogása hallatszott. Világbéke, világbéke... harsogták.

Ugyanekkor lent a földön a fegyversörgés és az egymásnak hadatüzenni készülő fegyvergyárosok és iparmagnások titkos morsekattogása a háborút és vést hirdette.

4.

A léghajó belsejében elhelyezett hálófülkék egyikében minduntalan összerezvenne, hivatlan vendég belépésétől tartva dolgozott Thomas Wagner.

— Mit csináljak? Mit csináljak? Kérek sürgős intézkedést. Honoluluba tartanak. Le akarják beszélni a bennszülötteket az Anglia elleni háborúról. A honolului fegyverrendelés veszélyben! Mindent stornirozzanak. A német posztó és szaharingyáro-

sokat értesíteni. Munkásokat nem fizetni! Indoklás: nincsen háború, nincsen pénz. A hollandi bankok a már elküldeni szándékolt háborút finanszírozó pénzt ne küldjék az ügynököknek! A jutalékkal is várni kell.

Thomas Wagner igazgató úr a rádiózással elkészült. Megkönnyebbülve felsóhajtott. Veszélyes játék volt. Könnyen rájöhettek volna. Szerencsére nem is sejtik, hogy a hajón kém is van. Nevetett, felesapta monokliját és mint, aki valóban megérdemelte a vacsorát az étkezőbe sietett. A pincér homárt szolgáltat fel. Ez tudniillik a kedvenc eledele volt.

5.

Honoluluiban hivatalos küldöttség fogadta a Világbékét és annak utasait. A hivatalos küldöttség félszázad katonából és másfélucatnyi gépfegyverből állott. A gyárosok nem tétlenkedtek. A honolulu kormány elfogató parancsot adott ki az állam érdekeit sértető idegenek ellen.

6.

Természetesen halálra ítélték őket. Már a monoklis Thomas Wagnert kivéve. Az ítéletben kimondták azt is, hogy a város főterén déli tizenkét órakor lesz a kivégzés. Pont déli tizenkét órakor a békét és megváltást hirdető harangzúgásor sortűz dördült el és ez kivégezte a Világbékét.

A kivégzést néző tömeg az ítéletet végrehajtó katonákat mámorosan csókolgatta és mint megmentőit ünnepelte. Húsz éves fickó, akinek ez volt az első nyilvános szereplése, lakkipős lábával belerúgott Harwey James vértől párolgó testébe. A hulla tétlenül tűrte megszenteltetését, mire a suhanc vérszemet kapva köpdösni kezdte. A tömeg röhögve nézte és tapsolt hozzá...

A kormány elhatározta:

A Világbéke harcileghajó lesz és Pusztító Zivatarra kereszteljük.

7.

A föld mindúntalan meg-megremegett. Másodpercenkiut csaptak le a gránátok és vágták agyon a földbe vajt katonákat. Agyvelődarábak és égett huscafatok szemétdombja möhön itta magába a szerteszt folyó embervért. A világ térképe máról holnapra megváltozott. Amerika pompás bombái félóra alatt elpusztították a földszínéről a világvárosokat. Új városok is alakultak. Korházvárosok, ahol a leszakított kezű és lábú hősöket ápolták. A gyárak is terjeszkedtek. Egész városok voltak, ahol hadiszereket gyártottak. A gyárakban a robbanó anyagokat és gyilkos fegyvereiket asszonyok készítették. Ezzel gyilkolták azután le gyermekeik apját. A gyerekek, akiket a repülőgépek bombái életben hagytak húsevést játszottak és pompásan utánozták a valóban egymást faló felnötteket. A háború harmadik esztendejében a föld egy nagy döghalom volt. Már csak bénák és vakok hadakoztak egymással.

Az előkelő étteremben, ahol a gyárosok és a háborútkészítő politikusok ültek, vígan szólt a jazz. Thomas Wagner vacsorázott. Előétel után volt. A frakkos pincér éppen a frissen sült húst tette elé. A monoklis gentleman késsel és villával enni készült, amikor hirtelen elsápadt. Rosszul lett. A peccsenye nem volt jól kisütve. Véres volt. Thomas Wagner szédülni kezdett:

Nem birta a vért látni..

Ifj. Kubán Endre

Uj munkahelyen

1838 augusztus havában érkeztem Mariborba. Pár napi kó-dorgás után állást kaptam egy új szövőgyárban. Mint az újonan alakult gyárakban többnyire, úgy itt is rosszak voltak a munkaviszonyok. A munkaidő a rendes nyolc óra helyett tíz órát tett ki, de még a tíz órai munkaidő mellett sem tudtuk azt az összeget megkeresni, mint amit más gyárak munkásai nyolc órai munkaidő mellett keresnek. A munka-folyamat is nehezebb volt, mint más hasonló szövőgyárban. A régi, fából készült szövőszé-keket mehanizálták ugyan, de áram helyett emberi erővel hajtották, így ez sokkalta nagyobb erő kifejtést igényelt a munkában. A tízórai munkaidő végeztével minden tagunk fájt s ha a fizetésünkre gondoltunk, megcsappant a kedvünk.

A műhely-rendeletet fali táblán tudatták velünk. Egy pár rendelet példáiul így szólt: „A cég vezetősége szigorúan megtiltja, hogy az alkalmazottak bármilyen módon befödják fejüket munka közben. Ha valaki az előírást áthágja, szigorúan megbüntetik.“ Ez az intézkedés érthetetlen volt előttünk. Egyáltalán nem tudtuk kiokoskodni, hogy mi haszna lehet a vállalatnak ebből a rendeletből. Talán újabb büntetési oknak eszelték ki. Egészségünkre veszélyes volt ez az intézkedés, mert a vegyszerekkel átitatott fonál pöszlénye, pora fejünkre rakódott és több esetben bőrbetegséget okozott. Így például minden fizetésnél levontak egy dinárt a gyár takarítottása címén. Ez havonta 90.— dinárt tett ki. (Fizetés 14 naponként volt.) A takarító nő csak harminc dinárt kapott havonta. Így még a takarítás is hatvan dinárt keresett a munkaadónk. A késésért, kimaradásért, áruhízáért, stb. levont büntetések is különleges haszonhoz, eléggé tekintélyes pénzösszeghez juttatták munkaadóinkat. Helyzetünk mindinkább rosszabbodott.

Az év vége felé azt hallottuk, hogy nagy akcióra készül a cég vezetősége: csökkenteni akarják a béreket. A várt akció bekövetkezett. Így szólt a felirat a falitáblán: „A munkások figyelmébe! Mivel az árúkereslet csökkent s a raktárakon levő tartalék igen nagy, a cég kénytelen árúink árát és ezzel párhuzamosan a munkabéreket is 5—15% erejéig csökkenteni.“ Helyzetünk tarthatatlanná vált. A sapkaletiltást, a különböző levonásokat valahogyan még csak eltűrtük, de amúgy is ke-